

Súd: Okresný súd Partizánske
Spisová značka: 6C/68/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3617204169
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Štefčík
ECLI: ECLI:SK:OSPE:2020:3617204169.13

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Partizánske sudcom JUDr. Petrom Štefčíkom v spore žalobcu A. V., rod. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX/X, XXX XX V., právne zastúpená: JUDr. Mária Pirt'ánová, advokát, so sídlom Moyzesova 471/1, 958 01 Partizánske, proti žalovanej Y. V., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom Š. XXX/X, XXX XX V., právne zastúpená JUDr. Milan Petrik, bytom Veľké Uherce č. 122, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu zamietá.

II. Žalovaná má proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, vo výške o ktorej rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, súdny úradník.

III. Súd vracia žalovanej preddavok na trovy dokazovania vo výške 20 € zložený dňa 28.08.2020, zaúčtovaný dokladom číslo 03082020 ako D14 Preddavky v súdnom konaní (zálohy) pod položkou registra č. 19, rok 2020. Upravuje sa účtáreň tunajšieho súdu, aby preddavok vo výške 20 € vrátila po právoplatnosti tohto rozhodnutia žalovanej.

IV. Svedkovi Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V., E. XXX/XX, súd svedočné nepriznáva.

odôvodnenie:

(1) Žalobkyňa sa podanou žalobou domáha proti žalovanej určenia vlastníckeho práva k bytu č. X, nachádzajúcemu sa na X. p. vchodu č. X v stavbe so súpis. č. XXX, postavenej na pozemku parcely registra "D.", parc. č. XXXX, druh stavby: X, popis stavby: bytový dom, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu X/X, a podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku o veľkosti XXXX/XXXXXXXX, všetko zapísané na LV č. XXXX, nachádzajúce sa v okrese V., v obci V.Á., v katastrálnom území V., evidované Okresným úradom V., katastrálnym odborom.

(2) Žalobu odôvodnila tým, že darovacou zmluvou a dohodou o zriadení vecného bremena zo dňa 20.06.2005 došlo k darovaniu uvedených nehnuteľností a k zriadeniu vecného bremena spočívajúceho v práve doživotného užívania nehnuteľnosti žalobkynou. Žalovaná sa po niekoľkých rokoch od uzatvorenia zmluvy začala voči žalobkyni správať tak, že hrubo porušuje dobré mravy. Neumožnila žalobkyni dlhodobo užívať nehnuteľnosť, zmenila zámky od vchodových dverí bytu. V prípade, ak sa žalobkyňa vďaka svojim opakovaným žiadosťiam dostala do nehnuteľnosti, nemohla tam dlhodobo zotrvať z dôvodu nátlaku zo strany žalovanej. Žalovaná jej nepomáhala a neposkytovala pomoc v zmysle dohody o pomoci a starostlivosti, uzavretej pred uzatvorením zmluvy. Existenciu dohody potvrdzuje čestné prehlásenie syna žalobkyne A. V.. Listom zo dňa 08.05.2017 ju vyzvala prostredníctvom svojho právneho zástupcu na umožnenie užívania nehnuteľnosti a odovzdanie kľúčov. Dňa 11.05.2017 došlo k odovzdaniu kľúčov, žalovaná ale následne vymenila zámky. Žalobkyňa sa snažila spor riešiť zmierlivo, bola ochotná vec

riešiť prostredníctvom psychologickej terapie, čo žalovaná odmietla. Preto ju opätovne vyzvala na umožnenie vstupu, listom zo dňa 24.07.2017. Na to reagovala žalovaná ponukou na odplatné zrušenie vecného bremena za 5000 €, ktorú žalobkyňa neakceptovala, pretože bola v rozpore s dohodou z roku 2005. Výzvou na vrátenie daru zo dňa 15.08.2017 sa žalobkyňa domáhala vrátenia daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka. Ďalej žalobkyňa uviedla, že naliehavý právny záujem preukazuje tým, že jedine určovací výrok súdu môže byť podkladom pre zmeny vlastníctva v evidencii nehnuteľností, nakoľko nie je možné očakávať dobrovoľné vrátenie daru.

(3) Ako dôkazy v žalobe označila rozhodnutie Centra právnej pomoci, darovaciu zmluvu a dohodu o zriadení vecného bremena, čiastočný výpis z LV č. XXXX, čestné prehlásenie, výsluch žalobkyne, predžalobnú výzvu, výzvu na umožnenie vstupu a zotrvania v nehnuteľnosti a výzvu na vrátenie daru.

(4) Súd žalobu doručil žalovanej a umožnil je v určenej lehote sa k nej vyjadriť. Zároveň ju poučil o jej procesných právach a povinnostiach.

(5) Žalovaná sa k žalobe vyjadrila vo vyjadrení doručenom súdu dňa 20.02.2018. Uviedla, že žalobkyňa neuvádza pravdu a ona (žalovaná) mala snahu vec riešiť zmierlivo. Popísala rodinnú a bytovú situáciu od svojich 14 rokov veku. Od roku 1997 býva v predmetnom byte. Keď matke (žalobkyňi) nepriznali sociálnu dávku z dôvodu, že vlastnila dve nehnuteľnosti, navrhla sporný byt "prepísať" na žalovanú. Do darovacej zmluvy žiadala dopísať "doživotné právo". Žalobkyňu navštevovala, pomáhala jej v záhrade, odstrániť starú šopu. Kúpila jej vysávač, kosačku, tanierovú súpravu, sporák, chodbovú stenu, stôl a stoličky do záhrady, strojček na cigarety, ozdoby na stromček. Dávala jej peniaze na lieky, kúpila jej cigarety. Zaplatila za ňu dlh u susedy. Keď mal priateľ žalovanej úraz v zahraničí, chodila k žalobkyňi menej, ale zaujímala sa o ňu. Žalobkyňa jej nezavolať, ani keď mala zhoršený zdravotný stav, vtedy jej zavolať suseda. Žalobkyňa sa začala zadlžovať. Fajčí 40 kusov cigariet denne a čas trávi s kamarátkami v kaviarni. Neprišla na svadbu svojej vnučky, nezaujíma sa o pravnučku. Nezáužíma sa o svoju rodinu, chce len, aby ju niekto finančne podporoval. Do bytu nechodila, až keď sa rozhodla predať ho. Dňa 23.06.2017 žalobkyňi vysvetlila, že kúpila byt oproti a keď ho prerobia, tak sa do neho nasťahujú a žalobkyňa sa bude môcť nasťahovať do sporného bytu 10.09.2017, s čím súhlasila. Ponúkla jej 5000 € za zrušenie vecného bremena, ale žalobkyňa to odmietla. Pritom sa vyjadrila, že ona byt nepotrebuje na bývanie, ale ho chce predať. Povedala, že chce zaň 30 000 €. Keď žalovaná nebola doma a prišla žalobkyňa, surovo sa vyjadrila na adresu svojho vnuka (syna žalovanej).

(6) Ako dôkazy označila vo vyjadrení výsluch svedkov K. V. a A. V., U. Q., W. V..

(7) Súd vyjadrenie doručil žalobkyňi, ktorá k nemu v replike, doručenej súdu prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 20.03.2018 uviedla, že žalovaná jej dala nesprávny kľúč od bytu, preto nemohla byt užívať. Doteraz jej bráni v užívaní bytu napriek vecnému bremenu. Popísala zo svojho pohľadu starostlivosť žalovanej o starého otca a okolnosti, za akých ona nadobudla byt. Potvrdila, že žalovaná dala na vlastné náklady vymaľovať byt, ale ona to chápala ako prejav vďaky. V roku 2016 k nej prišla bývať vnučka, ktorú žalovaná vyhodila z domu. Ona nechodila na hrob z dôvodu zlého zdravotného stavu a nedostatku financií na taxík. Žalovaná a syn K. jej chceli pomôcť tak, že im dá byt na Q.. Finančne jej žalovaná nikdy nepomohla. Syn žalovanej ju nechcel vpustiť do sporného bytu, povedal jej, aby čakala vonku. Keď ďalšíkrát prišla do bytu, žalovaná ju vyhodila aj s priateľom. Keď im oznámila, že tam príde bývať, tak jej povedali, že posteľ jej nedajú a jej posteľ jej priniesť nedovolia. Vnučka jej povedala, že ju na svadbe nechce, preto tam nešla. Byt darovala žalovanej po dohode so svojimi tromi deťmi pod podmienkou, že tam bude mať doživotné právo bývania a že ju doopatruje, ako ona svojich rodičov. Aj synovia s tým súhlasili. Celá situácia vznikla z toho, že žalovaná jej nechcela pomôcť, lebo ona (žalobkyňa) sa musela zadlžiť a teraz musí dlžoby splácať a bude nútená jeden byt predať. Žalovaná svojim správaním neprejavuje úctu, akú má prejavovať dcéra voči matke a neposkytuje jej pomoc v chorobe a starobe, čo je možné kvalifikovať ako správanie v rozpore s dobrými mravmi.

(8) Súd repliku doručil žalovanej a umožnil jej vyjadriť sa k nej. Žalovaná doručila súdu dňa 03.05.2018 dupliku, v ktorej uviedla, že bývalý právny zástupca žalobkyňu odmietol zastupovať pre jej správanie proti dobrým mravom proti jeho osobe. Žalobkyňa si prevzala kľúče od bytu. Je konfliktný človek. Keď ona (žalovaná) nebola doma, tak žalobkyňa prehľadala celý byt. Preto žalovaná vymenila zámky. Žalobkyňa súhlasila s uvoľnením bytu k 10.09.2017. Neustále tvrdí, že nemá peniaze, ale má peniaze na cigarety a kávu. Navrhovala, že jej má vyplatiť 30.000 € za zrušenie vecného bremena so slovami, že inak ju dostane z bytu aj s celou rodinou. V byte fajčila bez ohľadu na prítomnosť svojho vnuka. Hoci umožnila žalobkyňi v byte bývať k 06.09.2017, žalobkyňa neprejavila záujem. Vždy keď pracovala, dávala žalobkyňi peniaze, nakúpila jej. Nie je pravda, že by žalobkyňa finančne podporovala žalovanú. Žalobkyňa ich navštevovala, aby im škodila. Nie je pravda, že by ju nepozvali na vnučkinu svadbu. Poukázala na dlžoby a životné náklady žalobkyne (na cigarety a kávu). Žalobkyňa sa do svojej situácie dostala vysoko nadštandardným životným štýlom. Ide jej len o finančný profit.

- (9) Ako dôkazy označila výsluch bývalého právneho zástupcu žalobkyne Q.. K., výsluch L. S., P. Ž..
- (10) Súd spor predbežne prejednal dňa 27.06.2018. Na predbežnom prejednaní stranám oznámil, ako vec predbežne právne posúdil a ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná. Zároveň uložil žalovanej, aby zabezpečila účasť svedkov, ktorých vypočutie navrhla, na pojednávaní.
- (11) Žalobkyňa súdu dňa 06.09.2018 prostredníctvom svojho právneho zástupcu oznámila, že zabezpečila účasť svedka A. V. na pojednávaní.
- (12) Súd spor prejednal na pojednávaní dňa 10.09.2018. Vykonal na ňom dokazovanie výsluchom žalobkyne, výsluchom svedkov A. V., K. V., P. Ž.. Listinné dôkazy navrhnuté žalobkyňou súd v zmysle § 204 CSP nečítal, pretože boli doručené protistrane, ktorá proti ich obsahu nenamietala (skutočnosti uvedené v listinných dôkazoch nie sú sporné). Vychádzajúc z vykonaného dokazovania a zo zhodných skutkových tvrdení strán súd zistil nasledujúci skutkový stav.
- (13) Žalovaná je vlastníčkou bytu č. X na X. podlaží vo vchode č. X bytového domu súpisné číslo XXX postaveného na parcele č. XXXX v katastrálnom území V. a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a pozemku parc. č. XXXX vo výmere XXX m² zastavané plochy a nádvorí v pomere XXXX/XXXXXX, zapísaného Okresným úradom V.Á., odborom katastrálnym, na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie V. (ďalej len "byt"). Žalobkyňa je oprávnenou z vecného bremena - práva doživotného užívania bytu. Žalovaná byt nadobudla darovacou zmluvou zo dňa 20.06.2005, pričom dárkyňou bola žalobkyňa.
- (14) Žalobkyňa a žalovaná sú matka a dcéra.
- (15) Žalobkyňa sa domáhala prostredníctvom svojho vtedajšieho právneho zástupcu vstupu a umožnenia zotrvať v byte, a to výzvami zo dňa 08.05.2017 a 24.07.2017. Výzvou zo dňa 15.08.2017 potom požiadala žalovanú o vrátenie daru - bytu. Výzvu odôvodnila tým, že žalovaná sa k nej správa tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.
- (16) Z výpovede žalobkyne vyplýva, že sa domáhala bývania v byte, ale kľúče, ktoré jej žalovaná odovzdala, jej nepasovali. Od žalovanej chcela aspoň 20 € mesačne, kým pôjde do dôchodku, pretože ona si musela peniaze požičiavať od cudzích. Nebavia sa spolu, nerozprávajú sa spolu na ulici. Ona býva celý čas na Q. ulici, presťahovala by sa, lebo už nemôže do záhrady. Od darovania bytu sa nič nestalo. Žalobkyňa si predstavovala svoje bývanie v byte tak, že ona by v ňom bývala a žalovaná by bývala v byte oproti a starala by sa o ňu. Žiaden incident (bitku alebo hádku) so žalovanou nemali. Porušením dobrých mravov je podľa žalobkyne to, že jej žalovaná nepomohla s liekmi. Následne uviedla, že to, že ju nepustí do bytu a šťve svoje deti a brata K. proti nej, avšak toto uviedla až po nápovede svojho právneho zástupcu. Žalobkyňa však následne pripustila, že žalovaná jej raz kúpila lieky a zaplatila za ňu dlh u susedy, ako aj že jej urobila poriadok na dvore. Žalobkyňa uviedla, že išla do sporného bytu na radu predchádzajúceho právneho zástupcu, že keď ju žalovaná napadne, tak môže spor vyhrať (sic!). V byte mala konflikt so žalovanou o diaľkový ovládač. Žalobkyňa denne vyfajčí 10 - 15 cigariet. Žalovaná jej odstránila šopu. Keď mala problémy s tlakom, raz jej zavolała záchranku. Žalovaná jej kúpila vysávač a kosačku, priniesla jej sporák a starý vyhodila.
- (17) Svedok A. V. písomne vyhlásil, že v roku 2005 sa konala rodinná porada, počas ktorej žalovaná prisľúbila žalobkyňi, že sa o ňu bezplatne postará v chorobe a starobe a v prípade smrti jej zabezpečí dôstojný pohreb. Na pojednávaní však uviedol, že on sa takej porady nezúčastnil. Všetko, čo o spore vie, vie len z rečí, so žalovanou sa 8 - 10 rokov nestýka a informácie má od matky (žalobkyne). K zlomu vo vzťahoch medzi žalobkyňou a žalovanou došlo asi pred rokom (t.j. v roku 2017). On matke pomáha. Nevidel na vlastné oči žiadnu situáciu, kedy by sa žalovaná k žalobkyňi správala nevhodne, nevie, že by žalobkyňa bola v situácii, že by urgentne potrebovala pomoc. Skutočnosť, že sa mala žalobkyňa so žalovanou dohodnúť na pomoci vie od brata, ktorý mu to vysvetlil, pretože on (svedok) najskôr nesúhlasil s darovaním bytu žalovanej. On sa porady v skutočnosti nezúčastnil.
- (18) Svedok K. V. uviedol, že podľa neho vôbec nejde o byt, matka (žalobkyňa) má kde bývať. On si myslel, že žalobkyňa a žalovaná sa nejako dohodli, nevie ako presne. Ich vzťah charakterizoval, že je ako v každej rodine. Asi rok sa všetci spolu nestretávajú, je to kvôli tomuto sporu. Jeho matka osobne žiadala o pomoc na lieky, on jej prispel, občas jej pomôže v domácnosti. O rodinnej porade pred darovaním domu nič nevie, nebol vtedy doma. Keď on býval u žalobkyne, tak žalovaná jej chodila pomáhať. Vie, že matke kúpila kosačku, stĺpiky do záhrady. Vie, že žalobkyňa nadmerne fajčí.
- (19) Svedkyňa P. Ž. uviedla, že žalovaná podľa nej nič nespravila, prečo by mala vrátiť byt. So žalobkyňou mali dobrý vzťah, ktorý sa pokazil, keď si žalobkyňa začala vymýšľať. K zmene vzťahov došlo, keď sa ona (svedkyňa) odsťahovala od žalobkyne - bolo to v roku 2016. Vtedy začali spory. Žalobkyňa hovorí, že ju žalovaná nenavštevuje, neprispieva jej na lieky, nepomáha jej, ale pravda je taká, že k nej chodili, pomáhali jej v záhrade, chodili po lekároch. Žalobkyňa podľa svedkyne nevie, čo chce, lebo raz sa vyjadrila, že predá byt na Q., potom že aj sporný byt a pôjde bývať inde. Ona (svedkyňa) bola pri konflikte

žalobkyne a žalovanej, keď žalobkyňa prišla do bytu s taškou, že tam chce bývať, sadla si pred TV a potom išla na balkón fajčiť. Žalobkyňa bola arogantná, nebrala ohľad na dcéru svedkyne, ktorá mala pár mesiacov. Prišla ako domov. Ako odišla nevie, lebo ona (svedkyňa) z bytu odišla skôr. Pri iných hádkach nebola. Žalovaná pomáhala žalobkyňi v záhrade, zavolala pomoc, keď jej bolo zle, chodila s ňou po lekároch, ona (svedkyňa) to osobne videla. Žalobkyňa veľa fajčí. O dohode medzi žalobkyňou a žalovanou ona nič nevie, keď sa byt prevádzal, bola ešte malá. Žalovaná hovorila, že žalobkyňi pomôže, všetko bolo v poriadku, starala sa o ňu. Zmenilo sa to, keď musela ísť žalovaná do zahraničia. Vtedy ale žalobkyňa nemala zdravotné problémy.

(20) Súd nevykonával dokazovanie výsluchom svedka L. S., pretože žalovaná na predbežnom prejednaní sporu uviedla, že na jeho výsluchu netrvá. Takisto nevykonával dokazovanie výsluchom advokáta Q. K., pretože jeho výsluch nebol podstatný pre rozhodnutie v spore. Súd neposudzoval v spore okolnosti poskytovania právneho zastupovania žalobkyňi, dokonca ani jej povahové vlastnosti, ale skutočnosť, či sa žalovaná správala k žalobkyňi v hrubom rozpore s dobrými mravmi alebo nie. Okrem toho je svedok ako advokát viazaný mlčanlivosťou o skutočnostiach týkajúcich sa zastupovania žalobkyne (a vypovedať mal v jej neprospech). Súd nevypočul ani navrhnutých svedkov U. Q. a W. V., a to z dôvodu, že žalovaná, ktorá ich výsluch navrhla, nezabezpečila ich účasť na pojednávaní. Okrem toho, súd považoval dokazovanie ostatnými vykonanými dôkazmi za dostatočné pre rozhodnutie v spore. Navrhnutí svedkovia mali dosvedčiť skutočnosti tvrdené žalovanou, avšak súd mal za to, že rozhodnúť v spore bolo možné aj bez potvrdenia týchto skutočností svedkami, ktorí vypočutí neboli. Navyše, dôkazné bremeno v spore nesie žalobkyňa, ktorá predložila len dôkazy, ktorých obsah sporný nebol a ktorá zabezpečila len výsluch jediného svedka. Dokazovanie nebolo vykonané ani rozhodnutím Centra právnej pomoci, hoci taký dôkaz navrhnutý bol, a to preto, že rozhodnutie neobsahuje žiadne skutočnosti, ktoré by mohli byť podkladom pri zisťovaní skutkového stavu (netýka sa merita sporu).

(21) Súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 10.09.2018 č.k. 6C/68/2017-85, a to tak, že žalobu zamietol (ďalej len „prvý rozsudok“). Rozhodol tak z dôvodu, že z vykonaného dokazovania podľa názoru súdu nevyplývalo, že by sa žalovaná správala k žalobkyňi tak, že by tým hrubo porušovala dobré mravy. Vychádzal pritom z toho, že z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že k zániku darovacieho vzťahu podľa § 630 OZ dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, ktorý hrubo porušil dobré mravy svojím správaním voči darcovi alebo voči členom jeho rodiny. Hrubým porušením dobrých mravov sa rozumie ich porušenie značnej intenzity alebo ich sústavné porušovanie. (R 88/1988) Ďalej z nej vyplýva, že právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov zo strany obdarovaného. Za hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným nemožno považovať napr. predaj darovanej veci cudzej osobe alebo nenavštevovanie darcu pri príležitosti sviatkov a jeho životných jubileí. (R 31/1999) Dobrými mravmi sú spoločenské normy, ktoré sú rešpektované podstatnou časťou spoločnosti. Ide o všeobecne zachovávané a uznávané zásady morálky, slušnosti a pokojného ľudského spolužitia. Nemusia mať písomnú formu, hoci častokrát majú aj povahu právnych noriem. Pravidlám dobrých mravov zodpovedá okrem iného aj povinnosť detí postarať sa v prípade núdze o svojich rodičov. Na druhej strane im však zodpovedá aj povinnosť rodičov rešpektovať svoje deti. Dobrým mravom zodpovedá aj rešpektovanie práv iných a nezneužívanie práv vlastných. Pri posudzovaní porušovania dobrých mravov pri aplikácii ustanovenia § 630 OZ treba vychádzať z toho, že aby sa darca mohol domáhať vrátenia daru, musí sa obdarovaný k nemu (alebo členom jeho rodiny) správať tak, že tým porušuje dobré mravy hrubým spôsobom. Nestačí teda akékoľvek porušenie dobrých mravov. Intenzita, priebeh, doba trvania a následky tohto porušenia musia byť natoľko vážne, že by bolo spoločensky odsúdeniahodné, ak by ostalo obdarovanému vlastnícke právo k daru zachované. Hodnotiť intenzitu porušenia dobrých mravov je potrebné objektívne, nie len na základe vlastného pocitu darcu.

(22) V posudzovanom spore súd pred vyhlásením prvého rozsudku nezistil, že by žalovaná žalobkyňi neposkytovala potrebnú pomoc, ktorú je dôvodné vo vzťahu dcéry k matke očakávať. Z vykonaného dokazovania vyplývalo, že až kým si žalobkyňa nezačala uplatňovať nárok k bytu, boli vzťahy medzi ňou a žalovanou normálne. Žalovaná žalobkyňu navštevovala, pomáhala jej, dokonca sama žalobkyňa pripustila, že jej kúpila lieky, zaplatila za ňu dlh u susedy, kúpila jej vysávač, kosačku. Ich vzťahy sa zhoršili až v súvislosti s tým, že žalobkyňa sa začala domáhať výkonu svojho práva bývania v byte a žalovaná jej bývať v spornom byte neumožnila. Skutočnosť, že žalovaná bránila žalobkyňi v užívaní sporného bytu, je v rozpore s dobrými mravmi (i s právom). Nešlo však podľa názoru súdu o takú intenzitu porušenia dobrých mravov, ktorá by mala za následok vznik práva domáhať sa vrátenia daru. Pri posudzovaní intenzity porušenia dobrých mravov súd posudzoval vzťah žalobkyne a žalovanej komplexne. Z vykonaného dokazovania vyplývalo, že žalobkyňa sa domáhala výkonu svojho práva vyplývajúceho z vecného bremena spôsobom, ktorý možno označiť prinajmenšom za nevhodný a tiež

rozporný s dobrými mravmi. Hoci nemožno súhlasiť s postupom, kedy žalovaná žalobkyni opakovane vydala nepoužiteľný kľúč od bytu, nemožno súhlasiť ani s postupom žalobkyne, ktorá na pojednávaní priznala, že do bytu šla s úmyslom žalovanú vyprovokovať k fyzickému útoku na svoju osobu a podľa tvrdenia žalovanej a výpovede svedkyne Ž., ktorá bola v tom čase v byte prítomná, sa tam správala neslušne. Nebolo možné neprihliadnuť ani na tú skutočnosť, že žalobkyňa býva v inom obydľí a nie je na bývanie v spornom byte nijako odkázaná. Tvrdenie žalobkyne, že jej žalovaná finančne nepomohla s liekmi, súd hodnotil len ako účelové. Jednak sama žalobkyňa pripustila, že jej žalovaná raz lieky kúpila, jednak z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by bola žalovaná kedykoľvek v takej núdzi, že by si lieky nemohla dovoliť zaobstarať sama. Aj s prihliadnutím na množstvo cigariet, ktoré denne vyfajčí pri zhoršenom zdravotnom stave a potrebe užívania liekov (sama priznala 10-15 kusov, svedkovia uvádzali, že fajčí "veľa" alebo "nadmerne") nemožno zazlievať žalovanej, ak by sa zdráhala žalobkyni finančne s liekmi pomáhať. Inú formu pomoci, napríklad osobnú pomoc v domácnosti, žalovaná žalobkyni až do zhoršenia vzájomných vzťahov poskytovala (pomáhala v záhrade, s odstraňovaním šopy, privolala lekársku pomoc). Žalobkyňa nepreukázala, že by bola odkázaná aj na intenzívnejšiu formu pomoci (napríklad sústavnú osobnú starostlivosť). Aj v čase vyhlásenia prvého rozsudku bývala vo vlastnej domácnosti a žila spoločenským životom (priznala, že chodí s kamarátkami na kávu). Skutočnosť, že by žalovaná "štvála" svoje deti a brata K. proti žalobkyni, nevyplývala z vykonaného dokazovania. Svedok K. V. uviedol, že sa s matkou stretáva, pomáha jej, neuviedol, že by mal k nej zlý vzťah. Takisto svedkyňa Ž. (vnučka žalobkyne) k svojmu vzťahu k žalobkyni uviedla, že sa zhoršil po tom, keď zistila, že z nej nemá úžitok (keď odišla zo spoločnej domácnosti). Ani jeden z nich neuviedol, že by ich proti žalobkyni akýmkoľvek spôsobom popudzovala žalovaná. Samotný spor medzi žalobkyňou a žalovanou týkajúci sa výkonu práv vyplývajúcich z vecného bremena tak podľa názoru súdu nebol takým porušením dobrých mravov zo strany žalovanej, ktorý by mal za následok vznik práva žalobkyne domáhať sa vrátenia daru. Z vykonaného dokazovania nevyplývalo ani iné hrubé (teda mimoriadne závažné) porušenie dobrých mravov žalovanou vo vzťahu k žalobkyni. Preto súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Právne súd rozhodol podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a podľa § 630 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“).

(23) Proti prvému rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa. Odôvodnila ho tým, že darovacou zmluvou boli darované nehnuteľnosti žalovanej a súčasne bolo zriadené vecné bremeno v prospech žalobkyne spočívajúce v jej práve doživotného užívania nehnuteľností. Pri rodinnej porade, ktorá sa konala v roku 2005, žalovaná prisľúbila, že ako odplatu za darované nehnuteľnosti sa bezplatne o žalobkyňu postará v chorobe a starobe a v prípade jej smrti jej zabezpečí dôstojný pohreb. Žalovaná jej neumožnila užívanie predmetného bytu, čím jej znemožnila výkon vecného bremena - doživotného užívania a bývania v predmetnom byte. Žalobkyňa sa snažila uplatniť svoje práva aj po začatí konania, žalovaná jej odovzdala kľúče od vchodu do domu aj od vchodu do bytu. Po prehliadke bytu však skonštatovala, že je len čiastočne zrekonštruovaný, rekonštrukcia nie je ukončená a byt nie je užívania schopný. Žalovaná jej takisto neposkytla potrebnú pomoc v starobe a chorobe, hoci takú pomoc potrebovala vzhľadom k svojmu zdravotnému stavu a čiastočnému invalidnému dôchodku 140 €. Túto pomoc jej neposkytuje ani v súčasnosti. Tiež jej nepomáha pri bežných životných úkonoch, napriek tomu, že si to jej vek a zdravotný stav vyžadovali. Túto pomoc odmietla poskytnúť, hoci ju žalobkyňa niekoľkokrát žiadala o pomoc. Žalovaná svojím správaním hrubo porušila dobré mravy a sú splnené podmienky pre vrátenie daru.

(24) Žalovaná k odvolaniu vo svojom písomnom vyjadrení uviedla, že žalobkyňa klame a zavádza. Jej úmyslom je riešiť svoje dlhy predajom sporného bytu. Nemá záujem ho sama užívať. Byt darovala žalovanej z dôvodu, že ako vlastníčka dvoch nehnuteľností nemohla brať peniaze ako nezamestnaná. Keď jej chcela žalovaná privolať sanitku, žalobkyňa odmietla pohotovosť. Lieky si nedávala predpisovať a keď jej ich ona (žalovaná) zabezpečila od obvodnej lekárky, tak ich ani nebrala. Účelovo pýtala peniaze na lieky, ale použila ich na cigarety. Nie je pravda, že predmet sporu je neobývateľný. Svedok K. V. sa vyjadril, že mu nerobí problém uvoľniť byt. Keďže tam býva, nie je neobývateľný. Býva tam preto, lebo žalobkyňa nemala záujem sa do bytu nasťahovať. Žalovaná si musela kúpiť kvôli žalobkyni druhý byt, ktorý musela prerobiť, a to keď žalobkyňa podala žalobu. Nie je pravda, že je žalobkyňa poberateľkou invalidného dôchodku 140 €, lebo poberá starobný dôchodok cca 270 €. Má zdravotné problémy, ale má 61 rokov a napriek tomu denne vyfajčí 40 až 50 ks cigariet. Za svoje zdravotné problémy si teda môže sama, nechodí na pravidelné prehliadky. Že jej neposkytovala pomoc - bratia tvrdia opak. Žalobkyňa má zdravotné problémy, ale každý deň dokáže prejsť cca kilometer do centra mesta na kávu, niekedy aj dvakrát za deň. Keď potrebuje vytrhať burinu, zavolá si kamarátku, ktorej za to platí. Žalobkyňa ju obíde, hoci by sa žalovaná s ňou chcela stretnúť. To isté urobí, keď sa má stretnúť s vnučkou P.. Žalobkyňa

nemá záujem so žalovanou komunikovať, hoci sa žalovaná o to snažila. Aj keby potrebovala pomoc, neozve sa. Žalobkyňa sa už nerozpráva ani s pani Q.. Je pravda, že vzájomné vzťahy žalobkyne a žalovanej sa naštrbili po podaní žaloby.

(25) Žalobkyňa k tomu prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedla, že vyjadrenia žalovanej považuje za účelové a umelo vykonštruované. Žalovaná jej neumožňuje obývať predmetný byt. Uviedla, že keby nevladla byť na Q., už by bola určite bezdomovkyňou. Poukázal na problematické správanie žalovanej v mladosti. Žalovaná bránila a stále bráni žalobkyni v užívaní predmetnej nehnuteľnosti, až na základe výzvy predchádzajúceho právneho zástupcu žalobkyne odovzdala žalobkyni kľúče od predmetného bytu, avšak tieto do zámky nepasovali a iný kľúč žalovaná žalobkyni odmietla dať. Predchádzajúcemu právnenému zástupcovi poslala list, že od 06.09.2017 má žalobkyňa byť k dispozícii, avšak keď tam prišla, zase sa tam nedostala. Žalovaná žalobkyňu do bytu po naliehaní predchádzajúceho právneho zástupcu vpustila, ale kľúče jej neodovzdala a priateľ žalovanej ju vyhodil s tým, že tam nemá čo robiť. Nebolo jej umožnené do bytu sa presťahovať. Keď sa tam nachvíľu dostala, zistila, že je v dezolátnom stave, v kúpeľni nie je zamurovaná vaňa, je diera v stene, gamaty sú odmontované a trúbky odpílené. V kuchyni nie je kuchynská linka, v byte nie sú interiérové dvere. Žalovaná byt zničila a neumožňuje žalobkyni ho užívať. Žalobkyňa žalovanú niekoľkokrát žiadala o finančnú pomoc, nakoľko bola na invalidnom dôchodku s príjmom 140 € mesačne. Žalovaná jej nepomohla nikdy s nákupmi či s bežnými potrebami, ani finančne. Bola odkázaná na pomoc druhých ľudí a cudzí ľudia sa nad ňou zľutovali a pomohli jej. V súčasnosti poberá dôchodok 280 € mesačne. Keď si uhradí nevyhnutné výdavky a zaplatí za lieky, ostane jej 120 € mesačne, teda 4 € na deň, čo ledva pokryje výdavky na stravu, takže si nemôže dovoliť kúpiť cigarety a vyfajčiť 50-60 cigariet denne. Kým bola na ňu žalovaná odkázaná, pomáhala jej, avšak odkedy sa osamostatnila, už žalobkyni nepomáha a začala ju navštevovať menej a menej. Za posledné tri roky ju nenavštívila ani raz a ani je nezatelefonovala a ani ju nijako nekontaktovala. Žalobkyňa do mesta chodievala maximálne jedenkrát do týždňa a robí si nákup na celý týždeň s tým, že domov musí chodiť taxíkom, lebo ten nákup sama neodnesie, alebo musí poprosiť susedov. V ťažkých chvíľach jej pomáhajú susedia p. Q. a p. Q.. Z výpovede svedkov na pojednávaní dňa 10.09.2018 vyplýva, že žalovaná sa zaviazala, že žalobkyni pomôže v starobe a v chorobe či už finančne, psychicky alebo tým, že bude s ňou chodiť k lekárovi a tento svoj sľub vôbec nedodržiava. O svoju matku nejaví žiaden záujem. Žalovaná žalobkyni neposkytla potrebnú pomoc, a to aj napriek jej zlému zdravotnému stavu a zlej finančnej situácii v čase, keď jej jediným príjmom bol čiastočný invalidný dôchodok (z toho vyplýva, že má nepriaznivý zdravotný stav). Vážne porušenie dobrých mravov spočíva v odmietnutí pomoci žalobkyni v starobe a chorobe zo strany žalovanej ako aj v správaní žalovanej, ktorá aj napriek tomu, že si žalobkyňa riadne uplatnila právo vyplývajúce z vecného bremena, žalovaná jej neumožnila toto vecné bremeno uplatniť a predmetný byt jej neumožnila užívať. Žalovaná sústavne neposkytuje žalobkyni nevyhnutnú pomoc, na ktorú je žalobkyňa odkázaná.

(26) Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 23.12.2019 č.k. 16Co/43/2018-148 prvý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zo záverov uznesenia vyplýva, že výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných, a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 OZ). Občiansky zákonník neobsahuje definíciu dobrých mravov a pre jeho bližšiu konkretizáciu necháva priestor judikatúre. Kvalifikovaným porušením dobrých mravov je najčastejšie amorálne konanie, ktoré môže byť jednorazové, ako aj konanie majúce charakter sústavného porušovania. V tejto súvislosti Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí sp. zn. 33 Odo 538/2003 uviedol, že hrubým porušením dobrých mravov môže byť aj menej intenzívne porušovanie, ktorého dôsledkom je hlboké narušenie vzťahov medzi darcom a obdarovaným, ak sa ho obdarovaný dopustil viac ako trikrát a ak je medzi takýmito skutkami určitá spojitosť. Konanie obdarovaného v súvislosti s hrubým porušovaním dobrých mravov však nemusí mať znaky skutkovej podstaty trestného činu alebo priestupku. Podľa judikatúry konanie musí mať značnú intenzitu alebo to musí byť sústavné porušovanie dobrých mravov ako napríklad neposkytnutie potrebnej pomoci atď. Odvolací súd uviedol že, dobré mravy sú súbor pravidiel správania sa, ktoré sú v spoločnosti všeobecne uznávané aj keď sami o sebe nie sú právne záväzné. Dobré mravy nie sú zákonom definované, ich obsah spočíva vo všeobecne platných normách morálky, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania. Vo všeobecnosti ide o súhrn morálnych pravidiel správania, v spoločnosti všeobecne akceptovaných noriem etiky, morálky a mravnosti. Hrubé porušenie dobrých mravov nie je každé správanie, ktoré je neetické, resp. ktoré nezodpovedá spoločensky uznávaným pravidlám slušného správania. Ide napríklad o neposkytnutie potrebnej pomoci, opakované vyhánanie darcu z domu, ktorý bol darovaný, sústavné odmietanie poskytovania výživy, na ktorú je darca voči obdarovanému odkázaný. Vrátenie daru je jednostranným právnym úkonom, ktorý je možné považovať v podstate akoby za odstúpenie od darovacej zmluvy. Zákon nevyžaduje súhlas

druhej strany. Právny vzťah, ktorý vznikol z darovania zanikne po splnení dvoch podmienok. Po prvé musia byť splnené zákonné dôvody, ktoré oprávňujú zmluvnú stranu požiadať o vrátenie daru a po druhé je nutné, aby sa s prejavom vôle (žiadnosťou o vrátenie daru) mohla oboznámiť druhá strana. Inak povedané momentom doručenia tohto právneho úkonu zaniká právny vzťah z darovania. Vrátenie daru možno považovať za sankciu, ktorou darca postihuje obdarovaného za jeho správanie hrubo porušujúce morálne pravidlá. Predpokladom aplikácie § 630 Občianskeho zákonníka je kvalifikované porušenie morálnych pravidiel konkrétnym správaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií a nie len podľa subjektívneho názoru darcu. Ak darca uplatní svoje právo na vrátenie daru a sú naplnené zákonné podmienky pre vrátenie daru, zanikne právny vzťah z darovania priamo zo zákona a to dňom, kedy bola výzva doručená obdarovanému. Darca svojim jednostranným právnym úkonom musí odvolávať poskytnutý dar a následne, prípadne súčasne, žiadať o vrátenie daru. Odôvodneniu odvolania daru má za následok zánik nadobudnutého vlastníckeho práva k daru. Obdarovaný je povinný vydať vec darcovi. V prípade, ak je predmetom daru nehnuteľnosť a obdarovaný odmieta darcovi nehnuteľnosť dobrovoľne vydať a prepísať v katastri nehnuteľností, darca sa musí potom domáhať na súde žalobou o určenie vlastníckeho práva k daru, pretože až určovací výrok súdu je podkladom pre ďalší zápis vlastníckeho práva darcu k daru príslušnou správou do katastra nehnuteľností. Rozhodnutie súdu priamo nezakladá vznik vlastníckeho práva darcu, ale je len právnym titulom pre zápis vlastníckeho práva darcu do katastra nehnuteľností, ktorý sa vykoná záznamom podľa § 34 katastrálneho zákona. V prípade uplatnenia takéhoto nároku súd rieši ako predbežnú otázku, či boli splnené podmienky pre vrátenie daru podľa § 630 OZ. Odvolací súd uviedol, že žalovaná nerešpektovala právo žalobkyne na jej doživotné užívanie predmetného bytu, opakovane odovzdala žalobkyňi nesprávne kľúče, čím jej zamedzila prístup do bytu a jeho užívanie. Správanie žalovanej k žalobkyňi nezodpovedá z hľadiska etického a morálneho všeobecne uznávaným pravidlám vzťahu dcéry k matke. Súd mal v konaní za preukázané, že správanie žalovanej voči žalobkyňi je opakované, pretrvávajúce, trvalého charakteru a spôsobilo, že žalobkyňa vyhľadala pomoc u cudzích ľudí. Napadnuté rozhodnutie preto krajský súd zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, v ktorom súd prvej inštancie ešte raz posúdi či boli splnené podmienky pre vrátenie daru podľa § 630 OZ.

(27) Keďže odvolací súd odlišne právne posúdil zistený skutkový stav, súd považoval za správne a spravodlivé s ohľadom na iné právne posúdenie odvolacím súdom umožniť stranám na toto nové posúdenie reagovať a v potrebnom rozsahu predložiť ďalšie prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany. Preto ich vyzval na predloženie návrhov na doplnenie dokazovania.

(28) Žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne navrhla vypočuť svedkov Q. Q. a S. Q. a dopytom u obvodnej lekárkou zistiť, či sa žalovaná zaujímala o zdravotný stav žalobkyne. Poukázala aj na to, že ani počas pandémie jej žalovaná ani raz nezatelefonovala, či je v poriadku, či niečo nepotrebuje. Už dlhodobo nejaví o žalobkyňu záujem a žalobkyňa je odkázaná na pomoc cudzích ľudí. Žalovaná navrhla vypočuť ako svedkyňu p. U. Q.. Poukázala na to, že žalobkyňa zavádza, že je predmet sporu neobývateľný a aj na to, že sa v súčasnosti stará o cudzie deti (susedov Q.), kvôli ktorým sa pohnevala s p. Q.. Navrhla vypočuť aj svedka L. S..

(29) Súd na prejednanie sporu nariadil pojednávanie na 07.10.2020. Predvolaná svedkyňa U. Q. sa naň neustanovila, svoju neúčast' ospravedlnila plánovaným lekárskeym zákrokom. Preto súd vec prejednal na pojednávaní dňa 07.10.2020 podľa § 180 CSP bez jej prítomnosti.

(30) len sa s lekárkou stretla na jednej svadbe. Keď chodievala so žalobkyňou po lekároch, tak jej lekárika (srdciarka) jej povedala, že žalobkyňa nie je dobrý pacient.

(31) Na pojednávaní súd doplnil dokazovanie výsluchom svedkov S. Q., Q. Q. a L. S. a pojednávanie následne odročil na 25.11.2020 za účelom výsluchu svedkyne U. Q..

(32) Z vykonaných dôkazov súd zistil nasledujúci skutkový stav:

(33) Z výpovede svedkyne S. Q. vyplýva, že je suseda žalobkyne, so žalovanou sa nepozná. So žalobkyňou majú dobré susedské vzťahy, nehádajú sa. O predmete sporu sa rozprávali so žalobkyňou. Bavila sa aj so synom žalobkyne A. a vnučkou A.. Informácie má od týchto osôb. Niekedy zachytila, že suseda Q. ohovára žalobkyňu. S pani Q. nemajú dobré vzťahy. Oni bývajú na inom poschodí rovnakého domu ako žalobkyňa. Žalobkyňa jej spomínala, že darovala byt dcére a má v ňom právo doživotného bývania. Ona (svedkyňa) žalovanú pred bránou nikdy nevidela, že by sa dobúchavala a pritom je doma 24 hodín 7 dní v týždni. Ku nim na dvor sa hocikto dostane, ona videla len vnučku žalobkyne ako prešla okolo, ale sa nezastavila. Ona býva v dome tri a pol roka. Žalovanú videla v dome len raz, pred 3,5 rokmi, keď sa prišla pochváliť vnučkou. Za 3,5 roka nebola svedkyňou žiadneho kontaktu žalobkyne so žalovanou, predtým tam nebývala, takže to nevie. Či sa žalobkyňa pokúša navštevovať žalovanú to nevie. Od iných osôb sa dozvedela len základné informácie, že to bolo darované a kedy to bolo. Podrobnosti o vzťahoch žalobkyne a žalovanej nevie. Žalovaná kontaktovala pred rokom jej mamu, aby

stiahla výpoveď a nešla vypovedať, nech jej dohovoriť, že čo sa do toho mieša. Žalovaná volala aj jej, či sa môžu porozprávať, ona odmietla, nechcela sa dať ovplyvniť. Žalobkyňou sa necíti byť ovplyvnená. Vidí, že ten kontakt je tam nulový, že žalovaná nehovorí pravdu, že sa snažila dobúchavať žalobkyňu. Ona má informácie z výpovede žalovanej na pojednávaní, ktorú si prečítala, dala jej ju prečítať žalobkyňa. Žalobkyňa je odkázaná na pomoc, neprejde sama na nákup, musela jej prísť pomôcť s nákupom - volala jej. Zadýchava sa aj pri upratovaní na dvore, musí odpočívať, nevládze. Ona sa jej vždy pýta, čo potrebuje, snaží sa jej pomáhať, čo sa dá. Ona zle chodí, klepe ju. Žalovaná jej ani raz neprinesla nákup, lieky, nevidela ju ani raz za 3,5 roka čo tam býva. Svedkyňa pomohla žalobkyňi aj finančne, po pár eur tesne pred dôchodkom. Keď môže, tak pomôže, alebo niečo kúpi. Žalobkyňi to finančne nevychádza, vie to podľa toho, že majú v rovnaký deň dôchodok ako jej manžel. 5-6 dní pred dôchodkom už nemá peniaze. Žalobkyňa chodí k lekárovi. Vždy ráno, keď ide k lekárovi, tak ju stretne, že si volá taxík. Niekedy ju stretne aj od lekára, keď ide taxíkom. Oni jej chodia aj vyberať lieky. Vie, že jej (žalobkyňi) nepasuje kľúč od toho bytu, že tam vymenili zámky. Vie to od žalobkyne, ona tam nebola, nevidela to. Vie to aj zo spisu. Ona rada pomôže hocikomu, nič za to nedostáva. Žalobkyňa sa občas zahrá s ich deťmi. Deti neopatrjuje, nestráži. Vie, že žalobkyňa sa pohádala so svedkyňou p. Q. kvôli synovi p. Q., ktorý mal konflikt so žalobkyňou. Ona vie, že žalovaná neprišla, lebo brána vydáva zvuk, keď ju niekto otvorí. (34) Na výpoveď žalovaná uviedla, že sa nemôže dostať k žalobkyňi. Žalobkyňa jej ani len nezdvihne telefón. Sporný byt je obyvateľný, býva tam brat K., nechápe, prečo sa tam nejde žalobkyňa pozrieť, kľúč pasuje, menil sa len kľúč od vchodu, ktorý bol odovzdaný právnomu zástupcovi žalobkyne. Má informácie, že žalobkyňa chce kúpiť byt, v ktorom bývajú svedkovia Q., preto má záujem o sporný byt, ktorý chce predať. Nie je pravda, že by chcela ovplyvniť svedkyňu, telefonovala ešte v čase, keď nevedela, že bude svedčiť a chcela vrátiť kočík.

(35) Súd prečítal obsah písomnosti označenej ako „Odpoveď na písomnú žiadosť“, z ktorej zistil, že dňa 12.05.2017 odovzdala žalovaná právnomu zástupcovi žalobkyne kľúč od bytu.

(36) Svedok Q. Q. uviedol, že žalobkyňa je ich suseda, býva nad nimi, žalovaná je jej dcéra. So žalobkyňou majú dobré vzťahy. So žalovanou sa dlho nevideli. S pani žalovanou nemá žiadne problémy, so žalovanou nemá vôbec žiaden vzťah. O predmete sporu vie od susedy (žalobkyne). Sám nebol svedkom žiadnej okolnosti, ktorá by mohla byť rozhodná v spore. Vie, že suseda dala byt, že sa o ňu dcéra postará a že má právo doživotného bývania. Vie, že sa tam nemôže dostať a vie, že to postaranie sa je na nule. So žalobkyňou sa často stretávajú, toto mu povedala ona (žalobkyňa). Od iných osôb nič o spore nevie. V jednom dome so žalobkyňou býva už 17 rokov. Zo začiatku boli vzťahy medzi žalobkyňou a žalovanou v poriadku, ale potom sa to skončilo. Skončilo sa to rádovo pred 10 rokmi. Nevie, čo sa vtedy stalo. Zmenilo sa to, že už žalovanú nevidel na dvore. Nevídal ju, keď sa vracal z vonku, z brigád, on v dome stále býval. Nič iné, ako to, že žalovaná zrazu prestala chodiť, si nevšimol. Nijako ho to nezaujímalo, s nikým sa o tom nebavil, nič som o tom nepočul. On žalobkyňi pomáha so starostlivosťou o dvor, ona už nevládze. Ona im na oplátku nič nedáva. Keď jej treba vybrať lieky, tak ide on, lebo sa jej ťažko chodí. Chodí, keď treba niečo zaplatiť na poštu, robí jej nákupy. Párkrát sa stalo, že sa im na chvíľu starala o deti, ale bolo to len chvíľu. Finančne jej nepomáha, raz alebo dvakrát ku koncu mesiaca jej dal nejaké peniaze. Za ostatných desať rokov sa párkrát stalo, že žalovanú videl pri bráničke. Nevie kedy ju videl naposledy, nepovažoval to za dôležité. Žalobkyňi treba pomôcť s nákupmi, liekmi, s poštu. Ich dom je oddelený od ulice plotom a je tam aj bránička, ktorá býva zamknutá. Z bytu na bráničku vidia. Na bráničku sa ale sústavné nedívajú. Konflikty v dome majú so synom pani Q., a to aj oni (so svedkyňou Q.), aj žalobkyňa. Nemá vedomosť o tom, prečo žalovaná žalobkyňi nepomáha. Vie, že jej nepomáha, inak by suseda neprosila o pomoc jeho. Je to dlho, čo susede (žalobkyňi) pomáha, ak by pomáhala žalovaná, tak by jeho suseda neprosila.

(37) Žalovaná na výpoveď svedka uviedla, že pred cca 5 až 7 rokmi natierala plot, zbúrala šopu, ešte dva dni pred tým, ako jej vtedajší právny zástupca žalobkyne poslal, čoho sa žalobkyňa domáha, opílovali strom.

(38) Svedok L. S. vypovedal, že žalovaná je jeho dlhodobá priateľka, žalobkyňa je jeho nastavajúca svokra. K žalovanej má pozitívny vzťah, keby nebolo Corony, tak by sa vzali. K žalobkyňi mal pozitívny vzťah, ale odkedy jej bol opílovať strom a o dva dni došlo predvolanie, tak sa v nej nevyzná, necíti k nej nenávisť, len to nechápe. Vie, čo je predmetom sporu. Teraz, že chce žalobkyňa vrátiť byt, predtým, že nemá kde bývať. Nevie čo vlastne žalobkyňa potrebuje. Ak peniaze, môže predať „Q.“, skôr mu to pripadá ako nejaká pomsta. Nechápe, čo je jej úmyslom. Vzájomné vzťahy žalobkyne a žalovanej sú momentálne na bode nula. Po vyhlásení rozsudku tam po dvakrát boli, ale bránička bola zavretá, nemali sa tam ako dostať. On si myslí, že ich vzťahy boli dobré, kým nedošlo predvolanie k právnikovi. Dovtedy vychádzali dobre, on pracoval vo Švajčiarsku, keď išla žalovaná za ním, žalobkyňa sa im starala o deti. Mala malý dôchodok, vždy jej pomohli, či potrebovala kúpiť kosačku alebo zaplatiť lieky. Po začatí sporu

on pracoval vo Švajčiarsku a žalobkyňa došla do bytu robiť zle. On musel zabezpečiť taxík, aby syn došiel na dva mesiace za ním, aby bol pokoj. Došla tam, fajčila v byte, ľahla si na zem, že ona ho odtiaľ aj tak vyštvie. Vtedy bol v byte len syn a žalovaná. O tom, čo sa dialo v byte, vie len z rozprávania. Žalobkyňa v tom čase mala kľúč od bytu. Potom, ako odišli do Švajčiarska, vymenili zámok na byte, aby tam niečo neurobila (žalobkyňa). Po návrate zo Švajčiarska sa nastahovali do vedľajšieho bytu a sporný byt jej sprístupnili, vrátili naspäť pôvodný zámok a upovedomili o tom jej zástupcu. Potom sa už nič nedialo, nejavila záujem. Jedenkrát tam bola pozrieť po vyhlásení rozsudku. V spornom byte momentálne byva syn žalobkyne K.. On sa tam nastahoval hneď potom, ako sa oni odsťahovali. Žalovaná sa snažila párkrát žalobkyňu volať, ale neúspešne. Dva alebo trikrát išli okolo, skúšali bráničku. Za toto obdobie žalobkyňa nežiadala o pomoc ani ich nijako nekontaktovala. O zdravotný stav žalobkyne sa zaujímali prostredníctvom známych, brata žalovanej, ktorý býva vo vedľajšom byte, od susedov, pani Q.. Párkrát videli žalobkyňu na káve v meste, občas strážila deti susedov. Brali to tak, že jej zdravotný stav nie je až taký vážny. Keď mala zlomený prst, kontaktoval ďalších ľudí, čo má známych - taxikárov, snažili sa zistiť, či je to naozaj niečo vážne. Báli sa zasiahnuť, aby im niečo nepoškodilo. Ak by zistili niečo naozaj vážne, zasiahli by. Nemali sa odkiaľ dozvedieť o žalobkyňu, napr. doktorka im nepovie, len či je jej stav vážny alebo nie. Pýtali sa pani doktorky, povedala, že podľa karty nevie o ničom. Pýtali sa Q.. O., bolo to vtedy, keď sa to stalo s tým prstom. To zavolali do ambulancie. Bolo to možno tri mesiace dozadu. Keď im suseda povedala, že žalobkyňu tri dni nepočula a nevedel sa k nej dostať ani syn K., tak zistili, že má niečo s prstom a že je v nemocnici. Iný problém so sporným bytom okrem výmeny zámku nebol. Žalobkyňu on ani žalovaná nebránili v užívaní bytu. O tom, či si žalobkyňa uplatňuje právo na užívanie bytu aj vo vzťahu k synovi K., ktorý v byte býva, nič nevie. Žalovaná pre žalobkyňu v minulosti robila nákupy, chodila s ňou k lekárovi. Oni jej vždy zaplatili za lieky, vrátili dlžobu u susedy Q., vybavovali lekára, sanitku. Od prvého pojednávania v spore už nie, ona sa od nich odtrhla. Žalobkyňu byt sprístupnili až po svojom odsťahovaní preto, lebo tam robila zle a oni nemali inú možnosť kde bývať. Mali tam dieťa a ona tam fajčila. Povedali jej, že idú kúpiť iný byt, kam sa snažili čo najskôr odsťahovať, aby mohla byť užívať sama, lebo by to bolo lepšie pre ňu. Keby ten byt potrebovala a nerobila by zle, mohla v ňom s nimi bývať. Jej úmyslom ale bolo uškodiť im čo najviac. On to bral tak, že dovedy byt užívať mohla, oni jej v tom nijako nebránili. Od žalobkyne žiadali zrušiť vecné bremeno, lebo hovorila, že má finančné problémy. Oni hovorili, že jej dajú peniaze, keď zruší doživotné právo. Hovorilo sa, že ostane na ulici, že má dlhy, ale oni o tom nevedeli. Nikdy im nevravela, že má veľké dlhy. Oni keby jej vtedy požičali, nemali by peniaze na kúpu bytu. Keby nezrušila vecné bremeno, malé finančné prostriedky by jej požičali, ale veľké nie. Medzi žalobkyňou a svedkom nebol nijaký konflikt. Svedok uviedol, že nie je konfliktný typ a v dome sa nikdy s nikým nepohádal.

(39) Žalovaná k výpovedi uviedla, že keď boli vo Švajčiarsku, vždy nechali žalobkyňu, keď sa starala o deti, nákup aj peniaze. Oni museli z bytu utekať do Švajčiarska, sama žalobkyňa vypovedala, že do bytu prišla, aby ju vyprovokovala. Žalobkyňa môže ísť do bytu a požiadať brata K., aby byt vypratá. Keď bola v nemocnici, nedostal sa tam ani K., lebo žalobkyňa vymenila zámok. Ona ich všetkých škrtla, aj toho K.. Keby sa jej niečo stalo, dostanú sa k nej len spodní susedia.

(40) Žalobkyňa uviedla, že od bráničky kľúče majú všetci. Každému kľúč nechala, vymenila si zámok na byte, lebo jej mizli veci. Čo sa týka kočiara, to sú len klebety. Nemala žiaden zlomený prst, bola v nemocnici, lebo jej opuchol a hnisal prst. K výpovedi svedka uviedla, že keď boli vo Švajčiarsku, povedal jej, že jej niečo za to dajú, myslela si, že aspoň tých 20 € jej dajú, ale dostala len dve čokolády. Ona si peniaze za opatrovanie detí nepýtala. Chcela tých 20 €, len kým nebude dostávať dôchodok. Výživné si proti žalovanej na súde neuplatňovala. Zato tam prišla, že tam bude, keď svedok si dovolil vyhodiť ju z toho bytu. Ona do sporného bytu išla s tým, aby jej pomohli, za to ju vyhodili, že niečo chce. Za vyhadzovanie považuje to, že jej povedal, že v byte nemá čo robiť. V tom byte jej boli všade za chrbtom, dýchali jej na krk, čo ona tam môže existovať. Ona tvrdí, že keď sa snažila dostať do bytu, nemohla sa tam dostať, keď sa vrátila, zámok bol vymenený a dostala sa dnu. Sused, ktorý býval o poschodie vyššie, skúšal kľúč do jedného aj druhého bytu, nepasoval ani do jedného. Vtedy tam bola aj p. Q..

(41) Splnomocnený zástupca žalovanej k tomu predložil listinu označenú ako „Výzva na umožnenie vstupu a zotrvanie v nehnuteľnosti“, ktorej obsah súd na pojednávaní prečítal. Vyplýva z nej, že dňom 06.09.2017 bol kľúč odovzdaný žalobkyňu funkčný a nič jej nebránilo v užívaní bytu. List je adresovaný Q.. K., advokátovi a bol ním podľa podpisu a dátumu prevzatý dňa 06.09.2017.

(42) Súd pojednávanie dňa 07.10.2020 odročil na 25.11.2020 za účelom výsluchu svedkyne U. Q..

(43) Na pojednávaní dňa 25.11.2020 súd vypočul svedkyňu U. Q. a oboznámil predložený výpis z listu vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. V..

(44) Súd sa pokúsil aj o zmiernie riešenie sporu medzi stranami. Pritom žalobkyňa uviedla, že sa jej nepodarilo dostať do bytu, lebo jej nepasuje kľúč. Súd vyzval žalobkyňu a žalovanú, aby si porovnali kľúče od sporného bytu, pričom oba kľúče boli zhodné.

(45) Z výpovede svedkyne U. Q. vyplýva, že so žalobkyňou je suseda, majú normálny susedský vzťah, žalovanú pozná od dieťaťa. So žalobkyňou sa momentálne nerozprávajú, mali konflikty, ale sa na ňu nehnevá. Žalovaná tam teraz nebýva, nemá prečo sa na ňu hnevať, nič jej nespravila. Vie, čo je predmetom sporu, predmetom sporu je byt. Žalobkyňa jej hovorila a to isté aj žalovaná, že jej to podpísala, že sa o ňu postará. Prvýkrát o tom počula už dávno, je to asi menej ako 10 rokov. Chodievali so žalobkyňou „na Š.“ k žalovanej, to bolo hádam aj pred 5-6 rokmi. Prestali sa navštevovať, keď začali medzi nimi nezhody kvôli bytu. Ona sa s žalobkyňou normálne bavila aj potom, ako sa so žalovanou prestali navštevovať. Nevie, či je nejaká konkrétna udalosť, pre ktorú sa prestali navštevovať, nikto jej to nepovedal. Do začatia sporu bolo všetko normálne, normálne sa navštevovali. Pred začatím sporu sa svedkyňa nezaujímal o to, či žalovaná žalobkyni pomáhala. Po začatí sporu nebola svedkom žiadneho konfliktu medzi nimi. Nevie, kedy presne žalobkyňa žalovanej darovala byt, ale vie, o ktorý byt ide, bola tam viackrát aj so žalobkyňou. V byte bola aj potom, čo sa začal medzi nimi spor, bola aj vnútri bytu. Stalo sa, že do bytu išli aj so žalobkyňou a nemohli ho odomknúť, bolo to potom, ako sa začal spor. Žalobkyňa ju volala, že sa tam nemôže dostať, potom vyšiel sused, ktorý tiež neotvoril. Žalobkyňa mala zlý kľúč, nepasoval. Žalobkyňa hovorila, že asi jej dala zlý kľúč. V súčasnosti nevie, či je žalobkyňa odkázaná na pomoc iných ľudí, lebo sa nerozprávajú. Ona raz požičala žalobkyni 20 €, vrátila jej ich žalovaná, ale nepamätá si, kedy to bolo. Vzťahy medzi svedkyňou a žalobkyňou sa pokazili asi pred dvomi rokmi, žalobkyňa mala konflikt s jej synom, ktorý bol pod vplyvom alkoholu. Svedkyňa a žalobkyňa bývajú po celý čas v tom istom dome. Svedkyňa nevidela v blízkosti domu žalobkyne žalovanú. Od žalobkyne vie, že darovala byt žalovanej, že jej bude pomáhať. Žalovaná jej tvrdila, že jej bude pomáhať a že jej aj pomáha. Hovorila, že jej pomáha, ale svedkyňa to nevidela. Do bytu na Q. chodila na návštevy v čase, keď ešte žil dedko žalovanej. Chodila aj do bytu na Š., kde bývala žalovaná s priateľom, vie, že tam teraz býva brat žalovanej. Svedkyňa raz dala vedieť žalovanej o zdravotných problémoch žalobkyne, bolo to vtedy, keď bola ona (svedkyňa) so žalobkyňou v nemocnici. Žalovanej dala vedieť z vlastnej iniciatívy, žalobkyňa ju o to nežiadala. Vtedy boli ešte vzťahy dobré. Je pravda, že žalovaná robila okolo dvora, maľovala, chodila po doktoroch, kým ešte neprebíhal spor. Je pravda, že keď prišli aj so žalobkyňou na návštevu k žalovanej, tak žalobkyni ešte aj nabalila. Ona (svedkyňa) sa na takej návšteve cítila dobre. Svedkyňa počula od žalobkyne aj žalovanej, že žalovaná sa zaviazala žalobkyni pomáhať. Nevie, či žalobkyňa žiadala o finančnú pomoc, ani či žalovaná žalobkyni finančne pomohla, nevidela nič také. Keď sa žalobkyňa a žalovaná nehnevali, žalovaná žalobkyni pomáhala.

(46) Splnomocnený zástupca žalovanej poukázal na to, že žalobkyňa darovala svoj byt, v ktorom býva, svojej vnučke. Jedného bytu sa zbavuje a druhý chce vrátiť. Žalobkyňa k tomu uviedla, že to urobila preto, lebo žalovaná jej navrhla, že jej byt dá do poriadku, keď jej to podpíše. Ona to nacytro prepísala na vnučku, aby si nárok nerobila žalovaná. Urobila s ňou dohodu, že sa postará, keby niečo. Nevie, prečo taká dohoda nie je na liste vlastníctva.

(47) Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. V. vyplýva, že žalobkyňa darovacou zmluvou zapísanou v katastri pod č. V 1048/2020 z 09.07.2020 darovala byt v ktorom býva (na Q. ulici) A. V.. Na liste vlastníctva nie sú evidované žiadne ťarchy.

(48) Súd na predmet sporu aplikoval nasledujúce právne predpisy:

(49) Podľa § 630 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

(50) Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

(51) Podľa § 137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

(52) Súd sa v prvom rade zaoberal tým, či je žalobkyňou podaná žaloba procesne prípustná podľa § 137 CSP. Dospel pritom ku kladnému záveru. Žalobkyni ponúka možnosť podať žalobu, ktorou sa môže domáhať vrátenia daru, ustanovenie § 630 OZ. Z procesného hľadiska je vyjadrenie prejavu vôle na vrátenie daru pretavené do žaloby o určenie vlastníckeho práva k predmetu darovania v prospech darcu. Jedine takouto žalobou sa môžu definitívne vyriešiť sporné právne vzťahy medzi darcom a

obdarovaným a jedine na základe právoplatného rozsudku súdu o určovacej žalobe sa môže dosiahnuť zápis vlastníckeho práva žalobkyne k spornému bytu do katastra nehnuteľností.

(53) Vzal do úvahy aj závery krajského súdu, podľa ktorých žalovaná nerešpektovala právo žalobkyne na jej doživotné užívanie predmetného bytu, opakovane odovzdala žalobkyňi nesprávne kľúče, čím jej zamedzila prístup do bytu a jeho užívanie, pričom správanie žalovanej k žalobkyňi nezodpovedá z hľadiska etického a morálneho všeobecne uznávaných pravidiel vzťahu dcéry k matke. Podľa krajského súdu správanie žalovanej voči žalobkyňi bolo opakované, pretrvávajúce, trvalého charakteru a spôsobilo, že žalobkyňa vyhľadala pomoc u cudzích ľudí.

(54) Ani po zohľadnení uvedených skutočností však súd prvého stupňa nemohol dospieť k odlišnému záveru, ako uviedol vo svojom prvom rozsudku.

(55) Z vykonaného dokazovania vyplýva a je nesporné, že žalobkyňa darovala žalovanej byt č. X na X. p. vchodu č. X v stavbe so súp. č. XXX postavenej na pozemku parcely registra „D.“ č. XXXX a podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a pozemku, na ktorom je bytový dom postavený v podiele XXXX/XXXXXX, zapísané Okresným úradom V., odborom katastrálnym na liste vlastníctva č. XXXX v okrese V., obci V., katastrálne územie V.. K darovaniu došlo darovacou zmluvou zo dňa 20.06.2005, ktorej vklad do katastra bol povolený ku dňu 25.10.2005. Zmluvou bolo zriadené aj vecné bremeno - doživotné právo užívania v prospech žalobkyne ako daryne.

(56) Medzi stranami nie je sporné ani to, že sa dohodli, že žalovaná ako dcéra poskytne žalobkyňi ako svojej matke potrebnú pomoc a zaopatrenie. Vykonané dôkazy svedčia tomu, že žalobkyňa ako matka a žalovaná ako dcéra mali po istú dobu medzi sebou normálne vzťahy zodpovedajúce vzťahu matky a dcéry. Bolo tak aj istý čas po darovaní sporného bytu. Žalobkyňa po určitom čase prejavila vôľu užívať predmetný byt. Užívania sa domáhala prostredníctvom svojho právneho zástupcu výzvami zo dňa 08.05.2017 a 24.07.2017 a výzvou zo dňa 15.08.2017 požiadala o vrátenie daru z dôvodu, že žalovaná sa k nej správa tak, že hrubo porušuje dobré mravy.

(57) Žalovaná popiera, že by sa k žalobkyňi správala v rozpore s dobrými mravmi a že by zadala dôvod na vrátenie daru.

(58) Súd musí opätovne konštatovať, že vzťahy medzi žalobkyňou a žalovanou nezodpovedajú vzťahom, aký očakáva spoločnosť medzi matkou a dcérou. Je pravda a vykonané dokazovanie to potvrdzuje, že žalovaná nerešpektovala právo žalobkyne na jej doživotné užívanie predmetného bytu, keď vymenila na byte zámku a žalobkyňi neodovzdala správny kľúč. Z vykonaného dokazovania, po jeho doplnení však nevyplýva, že by sa tak malo stať opakovane. Je pravda, že zlé vzťahy medzi žalobkyňou a žalovanou pretrvávajú od vtedy, od kedy sa žalobkyňa domáha vrátenia daru a trvajú aj doteraz. Žalobkyňa namiesto pomoci žalovanej v súčasnosti vyhľadáva pomoc u cudzích ľudí. Ani tieto zistenia však súd nepresvedčili o dôvodnosti aplikácie ustanovenia § 630 OZ, a to ani po ich opakovanom zvážení a po doplnení dokazovania. Súd tieto zistenia hodnotil nie izolovane, ale vo vzájomnej súvislosti aj s inými zisteniami. Dobré mravy skúmal nielen z hľadiska ich dodržiavania zo strany žalovanej po prijatí daru, ale aj z hľadiska ich dodržania v procese uplatňovania práva na vrátenie daru žalobkyňou proti žalovanej.

(59) Teoretické východiská posúdenia inštitútu dobrých mravov už boli rozoberané aj v prvom rozsudku, aj v rozhodnutí odvolacieho súdu. K tomu už niet čo dodať navyše, ako bolo uvedené aj v odseku 21 a v odseku 26 odôvodnenia tohto rozsudku.

(60) Súd skúmal, či žalovaná vo vzťahu k žalobkyňi pred uplatnením práva na vrátenie daru značne intenzívne alebo sústavne porušovala pravidlá všeobecne uznávané spoločnosťou, hoci nie právne záväzné, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania, a to najmä pravidlá správania, etiky, morálky a mravnosti. Opätovne súd uvádza, že pravidlám dobrých mravov zodpovedá okrem iného aj povinnosť detí postarať sa v prípade núdze o svojich rodičov. Na druhej strane im však zodpovedá aj povinnosť rodičov rešpektovať svoje deti. Dobrým mravom zodpovedá aj rešpektovanie práv iných a nezneužívanie práv vlastných. Pri posúdení dôvodov na vrátenie daru podľa § 630 OZ je potrebné posudzovať nielen správanie obdarovaného, ale aj správanie darcu, teda je potrebné uplatniť princíp vzájomnosti (uznesenie NS SR vo veci 8Cdo/288/2019).

(61) Z vykonaného dokazovania podľa názoru súdu vyplynulo, že žalobkyňa zamedzila žalovanej v užívaní sporného bytu. Takéto konanie je jednoznačne v rozpore s dobrými mravmi. Je však potrebné posúdiť, či je tento rozpor kvalifikovaný. To znamená, že či ide o tak závažný rozpor s dobrými mravmi, že je možné považovať ho za „hrubý“. Súd vykonaným dokazovaním skúmal dôvody, pre ktoré žalobkyňa konala v rozpore s dobrými mravmi i dĺžku a intenzitu tohto konania a zároveň skúmal aj správanie samotnej daryne - žalobkyne.

(62) Je treba uviesť, že žalobkyňa po celý čas býva v byte na Q. ulici v V.. Bývala tam aj v čase darovania sporného bytu a býva tam nepretržite až do súčasnosti. Jej bytové pomery teda sú usporiadané a nie

je z tohto hľadiska odkázaná na bývanie v spornom byte (odhliadnuc od možnej potreby poskytnutia pomoci). Žalobkyňa síce v priebehu konania tvrdila, že ak by nevlastnila byt na Q., už by bola určite bezdomovkyňou, avšak jej tvrdenie je v rozpore s jej následným konaním, keď tento byt darovala v priebehu konania svojej vnučke (hoci predtým deklarovala, že je naň odkázaná).

(63) Ďalej je potrebné poukázať na to, že žalobkyňa sa domáhala proti žalovanej vstupu do predmetného bytu preukázateľne prvýkrát výzvou zo dňa 08.05.2017 a následne výzvou zo dňa 24.07.2017. Dňa 15.08.2017 sa žalobkyňa domáhala vrátenia daru. Žalovaná nepopiera, že kľúč od bytu, ktorý žalobkyni odovzdala, nebol funkčný, a to až do 06.09.2017, od kedy sa kľúč nemenil. Porovnaním tohto kľúča s kľúčom žalovanej bolo na pojednávaní zistené, že ide o identické kľúče. Od 08.05.2017 do 06.09.2017 teda preukázateľne žalovaná bránila žalobkyni vstupu do sporného bytu. Nebolo preukázané, že by od 06.09.2017 žalobkyňa nemala možnosť do bytu vstúpiť. V nijakom prípade nemožno schvaľovať konanie žalovanej, ktorá po istý čas preukázateľne bránila žalobkyni vo vstupe do sporného bytu, hoci tej svedčalo nielen právo vstupu, ale aj právo bývania v spornom byte. Na druhej strane, podľa názoru súdu nebolo preukázané, že by v období od 06.09.2017 žalobkyňa nemala možnosť predmetný byt užívať, keďže mala od neho rovnaký kľúč, ako má v súčasnosti, ktorý je totožný s kľúčom predloženým žalovanou (hoci nemohla vopred vedieť, že kľúč od nej súd bude vyžadovať na predloženie). V určitom zmysle závažnosť konania žalovanej čiastočne znižuje tá skutočnosť, že žalobkyňa v tom čase (aj doteraz) mala vlastné bývanie a zabránenie v užívaní sporného bytu (hoci nepochybne protiprávne) ju nevystavilo do existenčného ohrozenia. Žalobkyňa uviedla, že zo sporného bytu ju vyhodila žalovaná a jej priateľ. Svedok L. S. však vypovedal, že po ich návrate zo Švajčiarska sa oni presťahovali a žalobkyňa mala možnosť v spornom byte bývať, avšak neprejavila o to záujem. V byte býva syn žalobkyne K., ktorý sa tam nasťahoval hneď potom, ako sa odsťahovala žalovaná so svedkom. Svedok potvrdil, že žalobkyňa v byte fajčila, hoci v ňom bolo dieťa, poprel však, že by žalobkyňu vyhadzoval. Fajčenie žalobkyne v spornom byte potvrdila aj svedkyňa P. Ž. (č.l. 83), ktorá popísala správanie žalobkyne v spornom byte ako arogantné. Nevhodnosť správania žalobkyne a jej nečestné úmysly potvrdzuje aj jej vlastná výpoveď (č.l. 81), keď uviedla, že sa išla dať do sporného bytu žalovanou napadnúť, aby vyhrala spor. Žalobkyňa uviedla, že za vyhadzovanie považovala to, že jej svedok povedal, že tam nemá čo robiť (č.l. 187) a prekážalo jej, že jej tam „dýchali na krk“. Na druhej strane ale právo žalobkyne na užívanie sporného bytu nezahŕňa právo na jeho užívanie bez prítomnosti iných osôb, respektíve ani užívanie s pôvodným vnútorným vybavením. Žalobkyňa však na pojednávaní (č.l. 187) deklarovala, že sa do bytu nasťahovať nechce, pretože žalovanej neverí, tvrdí, že jej „bude stáť za chrbtom“. Na jednej strane teda deklaruje, že potrebuje pomoc žalovanej (v chorobe a v starobe), na strane druhej však o jej prítomnosť nestojí. Tvrdenia žalobkyne, že nemôže sporný byt užívať, pretože nie je spôsobilý na užívanie, je v rozpore s tým, že byt v skutočnosti užíva syn žalobkyne K. V. (č.l. 83).

(64) Čo sa týka výpovede iných svedkov k znemožneniu bývania žalobkyne v spornom byte, priamym svedkom toho, ako sa žalobkyňa nemohla do sporného bytu dostať, bola len svedkyňa U. Q., ktorá uviedla, že bola so žalovanou pred sporným bytom, ktorý nemohli spolu s tam bývajúcim susedom odomknúť. Nevedela časovo ohraničiť, kedy sa tak stalo, ale bolo to podľa nej po tom, čo sa začal spor. Táto výpoveď nie je v rozpore s inými dôkazmi - je nesporné, že po určitý čas žalovaná vymenila na spornom byte zámku. Zároveň ale výpoveď nepotvrdzuje tvrdenie, že žalovaná znemožňovala užívanie sporného bytu žalobkyni sústavne alebo opakovane.

(65) Súd ďalej skúmal, či žalovaná pred vyžadovaním vrátenia daru opakovane alebo sústavne neposkytovala potrebnú pomoc žalobkyni, s tým, že v prípade kladného zistenia bude skúmať aj dôvody, prečo sa tak dialo.

(66) V prvom rade je potrebné opätovne pripomenúť, že nebolo sporu o tom, že žalobkyňa žalovanej darovala sporný byt s podmienkou, že sa o ňu bude starať a zabezpečí jej potrebnú pomoc v chorobe alebo v starobe. Niet sporu ani o tom, že najmenej od začatia tohto konania sa tak nedeje. Keďže však neposkytovanie potrebnej pomoci malo byť dôvodom na žiadanie vrátenia daru, súd skúmal túto okolnosť osobitne za obdobie do uplatnenia vrátenia daru, teda do 15.08.2017.

(67) Žalovaná tvrdí, že pred začatím sporu žalobkyni pomáhala, kúpila jej vysávač, kosačku, tanierovú súpravu, sporák, chodbovú stenu, stôl, stoličky do záhrady, strojček na cigarety či ozdoby na stromček (č.l. 33). Zbúrala jej starú šopu, natierala plot od cesty, osadili obrubníky v záhrade a stípkiky na nový plot. Prispievala jej na lieky, uhradila za ňu dlh 20 € u susedy. Intenzitu starostlivosti o žalobkyňu znížila v čase, keď jej priateľ bol 5 mesiacov hospitalizovaný v zahraničí. Naposledy bola 26.04.2017 žalobkyňa u nich a 30.04.2017 a 01.05.2017 oni u nej a dňa 02.05.2017 jej opilovali konáre na strome. Tieto skutkové tvrdenia žalobkyňa nepoprela, potvrdila, že žalovaná jej kúpila vysávač za 30 €, zaplatila za ňu dlh u susedy, raz jej kúpila lieky, raz jej robila poriadok na dvore (č.l. 81). Aj svedkyňa Q. potvrdila, že kým sa žalobkyňa a žalovaná nehnevali na seba, boli ich vzťahy dobré (č.l. 192). Žalobkyňa a

žalovaná medzi sebou nikdy nemali fyzický incident. (č.l. 81) Svedok K. V. uviedol, že žalovaná sa kedysi o žalobkyňu starala a žalobkyňa má kde bývať (č.l. 82). Potvrdil, že pred začatím sporu sa všetci (žalobkyňa, žalovaná, on aj brat A.) stretávali, teraz sa už kvôli sporu nestretávajú. Potvrdil, že žalovaná žalobkyňu chodila pomáhať, napríklad opíliť stromy, búrať šopu, kúpila kosačku, stĺpiky do záhrady. Uviedol, že sa mu žalobkyňa na žalovanú nikdy nesťažovala (č.l. 83). Ani svedok A. V. nepotvrdil, že by sa žalovaná voči žalobkyňu správala niekedy nevhodne. K zlomu malo dôjsť až v roku 2017. (č.l. 62) Svedkyňa P. Ž. uviedla, že spory začali v roku 2016, popísala, že žalobkyňa jej odmietla ísť na svadbu, hoci bola pozvaná. Uviedla, že k žalobkyňu chodili, pomáhali v záhrade a chodili po lekároch (č.l. 83). Takisto popísala, že žalobkyňa prišla do sporného bytu s taškou, že tam chce bývať, bola arogantná, fajčila na balkóne, hoci tam bolo pármesačné dieťa (č.l. 83). Pri iných hádkach nebola. Všetko bolo v poriadku, žalovaná sa o žalobkyňu starala, kým odišla do zahraničia. Z toho vyplýva, že ich vzťahy boli v podstate normálne a zhoršili sa až vtedy, keď sa žalobkyňa rozhodla žiadať vrátenie sporného bytu. (68) Žalobkyňa tvrdí, že na prelome rokov 1998 až 1999 sa stretla a dohodla so svojimi tromi deťmi, že byt daruje žalovanej pod podmienkou, že ju doopatruje. Toto tvrdenie (o stretnutí) síce nepotvrdili ani svedok A. V., ani svedok K. V. (ďalšie dve deti žalobkyne, bratia žalovanej), obaja však akceptovali, že ich matka (žalobkyňa) darovala byt ich sestre (žalovanej) s tým, že žalovaná ju bude opatrovať v prípade potreby. Svedkovi A. V. to mala povedať žalobkyňa a vysvetliť brat K. V., ktorému to mala povedať žalovaná (č.l. 82, 83). Skutočnosť, že žalovaná neposkytla žalobkyňu potrebnú pomoc napriek jej žiadosti je v konaní preukázaná len čiastočne. Nepochybne žalovaná žalobkyňu od vtedy, ako sa žalobkyňa domáha vrátenia daru, neposkytuje pomoc. Z vykonaného dokazovania však nevyplýva, že by žalobkyňa o jej pomoc prejavila skutočný záujem. Tomu, že v skutočnosti o pomoc nestojí, nasvedčuje aj to, že si vymenila zámku na vlastnom byte (na Q.), aby sa doň žalovaná nedostala (č.l. 82). Na pojednávaní dňa 07.10.2020 sama žalobkyňa vyhlásila, že o pomoc žalovanej nestojí (č.l. 187). Žalobkyňa nepoprela ani skutkové tvrdenie žalovanej, že žalovaná sa žalobkyňu nemôže telefonicky dovolať. Žalobkyňa síce deklaruje vlastnú nepriaznivú finančnú situáciu a to, že očakávala finančnú podporu zo strany žalovanej, na druhej strane ale sa nedomáhala proti žalovanej plnenia zákonnej vyživovacej povinnosti podľa zákona o rodine. Pochybnosti o skutočnej odkázanosti žalobkyne na materiálnu pomoc žalovanej posilňuje aj konanie žalobkyne, ku ktorému pristúpila v priebehu tohto konania, keď darovala svoj byt na Q. ulici svojej vnučke, a to dokonca bez toho, že by si ponechala v tomto byte aspoň právo bývania. Hoci v odvolacom konaní deklarovala, že ak by nemala byt na Q., už by bola určite bezdomovkyňou (č.l. 134). (69) Svedkovia S. a Q. Q. majú informácie sprostredkované len od žalobkyne, ich svedectvá sú teda v zásade len svedectvami „z počutia“. Dokonca svedkyňa Q. čítala zápisnicu z pojednávania súdu, ktorú jej dala žalobkyňa, čím v podstate ovplyvnila jej výpoveď. Svedkyňa Q. síce tvrdí, že 3 a pol roka nevidela žalovanú v dome, kde býva žalobkyňa, čo však žalovaná vysvetľuje tým, že sa do domu nevedela dostať a žalobkyňa jej nedvíha telefón (pritom aj samotná žalobkyňa potvrdila, že si vymenila zámku na byte). Súd nemá pochybnosti o tom, že svedkovia žalobkyňu v súčasnosti pomáhajú, pričom skutočným dôvodom takéhoto konania môže byť aj ich altruizmus, alebo iné dôvody, ktoré ale súd už nepovažoval za nutné skúmať (žalovaná v tejto súvislosti naznačila, že svedkovia môžu byť motivovaní vypovedať v prospech žalobkyne preto, že má záujem kúpiť byt, v ktorom oni bývajú, čo však súd nepreveroval a ani to nepovažuje za rozhodujúce pri posudzovaní podstaty tohto sporu). Pochybnosti je možné mať o dôveryhodnosti najmä svedkyne S.Í. Q., súc pred pojednávaním poučenej žalobkyňou, preto vypovedajúcou v jej prospech. Svedok Q. Q. uviedol, že párkrát videl žalovanú pri bráničke, čo nie je v rozpore s tvrdením žalovanej, že sa nemohla dostať do domu žalobkyne (aj v tej súvislosti, že svedok uviedol, že bránička býva zamknutá). (70) Výpoveď svedka L. S. je nutné hodnotiť tiež s ohľadom na jeho vzťah k jednej strane sporu (k žalovanej, ktorej je priateľom). Neuvedol však žiadne podstatné okolnosti, ktoré by nevyplývali aj z iných dôkazov. Potvrdil, že so žalobkyňou vychádzali dobre. Uviedol, že žalobkyňa im začala „robiť zle“, keď on bol vo Švajčiarsku. Žalobkyňa podľa jeho výpovede fajčila v byte a ľahla si tam na zem, že ona ho odtiaľ vyštve, avšak toto vie len z rozprávania žalovanej a syna. Zároveň však potvrdil aj, že vymenenú zámku po jeho návrate zo Švajčiarska vymenili do pôvodného stavu a informovali o tom právneho zástupcu žalobkyne, aj to, že sa snažili navštíviť žalobkyňu, ale neúspešne. Žalobkyňa od nich nežiadala žiadnu pomoc, ani ich nekontaktovala, o jej zdravotný stav sa zaujímali prostredníctvom tretích osôb. Potvrdil, že pred začatím sporu zaplatili žalobkyňu za lieky, vrátili za ňu dlhu u susedy a aj že jej vybavovali lekára, až po začatí sporu sa od nich žalobkyňa „odtrhla“ (č.l. 187). Žalobkyňu chceli pomôcť vyriešiť finančné problémy tým, že by za finančnú náhradu súhlasila so zrušením vecného bremena, k čomu však nedošlo. (71) Ani z výpovede svedkyne U. Q. súd nezistil natoľko závažné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o kvalifikovanom porušovaní dobrých mravov zo strany žalovanej. Svedkyňa potvrdila, že vzťahy medzi stranami boli dobré, a to aj po darovaní sporného bytu. Potvrdila, že žalovaná pracovala okolo

dvora, maľovala, chodila po lekároch, kým nezačalo toto konanie. Spontánne uviedla, že keď sa nehnevali, žalovaná žalobkyni pomáhala.

(72) Z uvedených dôkazov súd vyvodil záver, že až kým si žalobkyňa nerozmyslela darovanie sporného bytu žalovanej, bol ich vzájomný vzťah normálny, v podstate zodpovedajúci očakávaniam spoločnosti o vzťahu matky a dcéry. K zhoršeniu vzájomných vzťahov došlo až po začatí sporu medzi nimi. Rozpor vzájomného správania žalobkyne a žalovanej z dobrými mravmi sa teda súdu javí nie ako príčina tohto konania, respektíve uplatneného nároku, ale ako jeho dôsledok.

(73) Je pravda, že žalobkyňa po začatí konania vyhľadáva pomoc cudzích ľudí (svedkov Q.). To však môže byť aj účelovým správaním, keďže logicky by bolo očakávať, že pomoc bude hľadať u vlastných detí (vzťah so synmi hodnotila v podstate pozitívne - č.l. 81, so synom A. má vzťah „v pohode“, so synom K. sa stretávajú). Logické by bolo rovnako očakávať, že sa bude domáhať plnenia vyživovacej povinnosti, ktorú k nej jej vlastné deti majú, tej sa však vôbec nedomáhala. Ponúkanú pomoc žalovanej v súčasnosti už výslovne odmieta, nekontaktuje ju, označuje ju pejoratívne ako „veľká pani Švajčiarka“ (č.l. 81) a jej partnera ako „tajtrlíka“ (č.l. 187).

(74) Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala kvalifikované porušenie dobrých mravov žalovanou pred jednostranným právnym úkonom - žiadosťou o vrátenie daru, pre ktoré využila svoje právo domáhať sa vrátenia daru a zároveň aj jej konanie vo vzťahu k žalovanej (pokus o vyprovokovanie, arogantné správanie v spornom byte, hanlivé označenia, nekontaktovanie a vyhýbanie sa pokusom o kontakt) je v rozpore s dobrými mravmi tak, ako to má na mysli ustanovenie § 3 ods. 1 OZ. Za takto zisteného skutkového stavu teda súd dospel k záveru, že neboli naplnené podmienky § 630 OZ a zároveň uplatnenie práva na vrátenie daru žalobkyňou je vzhľadom na okolnosti uvedené v predchádzajúcej vete v rozpore s § 3 ods. 1 OZ. Preto súd žalobu opätovne ako nedôvodnú zamietol.

(75) Podľa § 255 ods. 1, ods. 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

(76) Podľa § 262 ods. 1, ods. 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

(77) Týmto rozhodnutím sa konanie končí, preto súd rozhodol aj o jeho trovách. Keďže bola žalovaná v spore v celom rozsahu procesne úspešná, súd jej proti neúspešnej žalobkyni priznal plný nárok na náhradu trov konania. O ich výške rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, súdny úradník.

(78) O vrátení zaplateného preddavku na trovy dokazovania žalovanej súd rozhodol z dôvodu, že zaplatený preddavok v konaní nebol spotrebovaný, keďže si svedkovia nárok na svedočné riadnym spôsobom neuplatnili. Keďže pre konanie už preddavok potrebný nie je, súd ho vrátil žalovanej, ktorá ho zložila.

(79) Podľa § 258 ods. 1, ods. 3 CSP svedkovi môže súd ako svedočné priznať náhradu účelne vynaložených hotových, preukázaných a uplatnených výdavkov spojených s jeho výsluchom. Náhrada podľa odsekov 1 a 2 sa uplatňuje pri podaní výpovede, najneskôr však do desiatich dní, inak právo na náhradu podľa odsekov 1 a 2 zaniká.

(80) O nepriznaní svedočného svedkovi Q. Q. súd rozhodol podľa § 258 ods. 3 CSP. Svedok si v zákonnej desaťdňovej lehote od podania výpovede svoj nárok na svedočné riadne nevyčísľil, pričom z obsahu spisu mu vznik žiadnych trov súvisiacich s jeho výsluchom nevyplýva. Preto mu súd žiadne svedočné nepriznal.

Poučenie:

Proti výrokom I. a II. tohto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Partizánske.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Odvolanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v

listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na toto podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má uvedenú vadu, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.

Proti výrokom III. a IV. tohto rozsudku odvolanie prípustné nie je.